

C/2024/483

23.1.2024

P9_TA(2023)0238

Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego i długoterminowej odporności rolnictwa UE

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 czerwca 2023 r. w sprawie zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego i długoterminowej odporności rolnictwa w UE (2022/2183(INI))

(C/2024/483)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 39 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w którym określono cele wspólnej polityki rolnej polegające na zagwarantowaniu bezpieczeństwa dostaw, stabilizacji rynków rolnych i zapewnieniu rozsądnych cen dla konsumentów,
- uwzględniając swoją rezolucję z 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu ⁽¹⁾,
- uwzględniając art. 25 Powszechnej deklaracji praw człowieka oraz art. 11 Międzynarodowego paktu praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, w których prawo do pożywienia uznano za część prawa do odpowiedniego poziomu życia,
- uwzględniając komunikat Komisji z 3 października 2012 r. pt. „Podejście UE do kwestii odporności: wyciąganie wniosków z kryzysu bezpieczeństwa żywnościowego” (COM(2012)0586),
- uwzględniając komunikat Komisji z 12 listopada 2021 r. pt. „Plan awaryjny na rzecz zapewnienia zaopatrzenia w żywność i bezpieczeństwa żywnościowego w czasach kryzysu” (COM(2021)0689),
- uwzględniając komunikat Komisji z 23 marca 2022 r. pt. „Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego i zwiększenie odporności systemów żywnościowych” (COM(2022)0133),
- uwzględniając swoją rezolucję z 24 marca 2022 r. w sprawie pilnej potrzeby przyjęcia unijnego planu działania dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego w UE i poza jej terytorium w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 6 lipca 2022 r. w sprawie w sprawie rozwiązania kwestii bezpieczeństwa żywnościowego w krajach rozwijających się ⁽³⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2557 z 14 grudnia 2022 r. w sprawie odporności podmiotów krytycznych oraz uchylającą dyrektywę Rady 2008/114/WE ⁽⁴⁾, która dodaje produkcję, przetwarzanie i dystrybucję żywności do wykazu sektorów objętych jej zakresem,
- uwzględniając sprawozdania na temat stanu bezpieczeństwa żywnościowego i wyżywienia na świecie, globalne sprawozdanie na temat kryzysów bezpieczeństwa żywnościowego i globalne sprawozdanie na temat żywienia, w tym jego wydanie z 2021 r., wytyczne Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) dotyczące prawa do pożywienia, dobrowolne wytyczne Komitetu FAO ds. Światowego Bezpieczeństwa Żywnościowego dotyczące systemów żywnościowych i wyżywienia, dziesięć elementów agroekologii wytyczających drogę do zrównoważonych systemów żywnościowych i rolniczych [10 elements of agroecology, guiding the transition to sustainable food and agricultural systems (FAO)] oraz ramy działania z 2014 r. na rzecz bezpieczeństwa żywnościowego i żywienia w przypadku przedłużających się kryzysów,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 25 września 2015 r. zatytułowaną „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 1 kwietnia 2016 r. zatytułowaną „Dekada działań w dziedzinie żywienia (2016–2025)”, która ma zwiększyć wysiłki na rzecz wyeliminowania głodu i niedożywienia na świecie oraz zapewnić dostęp do zdrowszego i zrównoważonego jedzenia dla wszystkich ludzi, niezależnie od tego, kim są i gdzie mieszkają,
- uwzględniając dobrowolne wytyczne Komitetu ds. Światowego Bezpieczeństwa Żywnościowego (CFS) z 2012 r. w sprawie odpowiedzialnego zarządzania tytułami prawnymi do gruntów, łowisk i lasów w kontekście krajowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz zasady CFS z 2015 r. dotyczące odpowiedzialnego inwestowania w rolnictwo i systemy żywnościowe,

⁽¹⁾ Dz.U. C 270 z 7.7.2021, s. 2.

⁽²⁾ Dz.U. C 361 z 20.9.2022, s. 2.

⁽³⁾ Dz.U. C 47 z 7.2.2023, s. 149.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 164.

- uwzględniając cele zrównoważonego rozwoju ONZ oraz ich ścisłe powiązanie i integrację, w szczególności cel 1 (wylimitować ubóstwo we wszystkich jego formach) i cel 2 (wylimitować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo),
  - uwzględniając sprawozdanie specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. prawa do pożywienia z 30 grudnia 2021 r. pt. „Seeds, right to life and farmers’ rights” [Nasiona, prawo do życia i prawa rolników] (A/HRC/49/43),
  - uwzględniając komunikat Komisji z 9 listopada 2022 r. zatytułowany „Zapewnienie dostępności i przystępności cenowej nawozów” (COM(2022)0590),
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji z 22 listopada 2018 r. dla Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie rozwoju produkcji białek roślinnych w Unii Europejskiej (COM(2018)0757),
  - uwzględniając swoją rezolucję z 13 grudnia 2022 r. w sprawie długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE – w kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r. ⁽⁵⁾,
  - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego,
  - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Regionów,
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
  - uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz Komisję Rozwoju,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi z własnej inicjatywy (A9-0185/2023),
- A. mając na uwadze, że 24 lutego 2022 r. Federacja Rosyjska dokonała bezprawnej napaści na Ukrainę, co miało katastrofalne skutki, w tym poważnie zagrożiło światowemu bezpieczeństwu żywnościowemu, przy czym najbardziej zagrożone są kraje najsłabsze; mając na uwadze, że prowadzona na pełną skalę inwazja Rosji na Ukrainę poważnie pogorszyła i tak już trudną i stanowiącą wyzwanie sytuację w sektorze rolno-spożywczym, który wciąż podejmuje działania, by zaradzić skutkom pandemii COVID-19 i boryka się z trwającym kryzysem klimatycznym oraz rosnącymi cenami energii i nawozów;
- B. mając na uwadze, że skutki kryzysu wywołanego agresją Rosji na Ukrainę sprawiły, że bezpieczeństwo żywnościowe i odporność światowego systemu żywnościowego znalazły się w centrum programu politycznego; mając na uwadze, że europejską produkcję żywności należy zatem uznać za sektor strategiczny i traktować na równi z bezpieczeństwem energetycznym, obronnością i walką ze zmianą klimatu na szczeblu unijnym i międzynarodowym;
- C. mając na uwadze, że według FAO na początku 2022 r. Ukraina i Rosja odpowiadały za prawie 30 % światowego eksportu pszenicy i kukurydzy, a Rosja była największym na świecie eksporterem nawozów; mając na uwadze, że ponad 30 krajów, głównie w Afryce, na Bliskim Wschodzie i w Azji Środkowej, importuje ponad 30 % swojego zboża z Ukrainy i Rosji; mając na uwadze, że rosyjska napaść na Ukrainę pogłębia ten globalny brak bezpieczeństwa żywnościowego i, jak wynika z prognoz FAO, może doprowadzić do braku bezpieczeństwa żywnościowego kolejnych 8–13 mln osób;
- D. mając na uwadze, że wspólna polityka rolna (WPR) w ciągu 60 lat jej obowiązywania przyczyniła się pozytywnie do wzmocnienia roli europejskiego rolnictwa; mając na uwadze, że w przyszłości powinna ona nadal korzystać ze wsparcia budżetowego, które będzie wystarczająco duże i szeroko zakrojone, aby zagwarantować bezpieczeństwo żywnościowe i dostawy żywności w Europie;
- E. mając na uwadze, że wojna w Ukrainie i wynikający z tego konfliktu znaczny wzrost cen środków produkcji takich jak nawozy, energia i pasza, w połączeniu ze spekulacją żywnością powodują poważne skumulowane zakłócenia i presję na światowych rynkach produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury, zwłaszcza na rynkach zbóż i olejów roślinnych i produkcji zwierzęcej; mając na uwadze, że produkcja żywności i dostęp do niej nie mogą być jeszcze bardziej zagrożone i w żadnym razie nie mogą być wykorzystywane jako broń geopolityczna, gdyż wpłynie to na gospodarkę światową, a zwłaszcza na obywateli i osoby o najtrudniejszej sytuacji w społeczeństwie;
- F. mając na uwadze, że już w 2008 r., kiedy w krajach arabskich wybuchły pierwsze zamieszki wywołane brakiem bezpieczeństwa żywnościowego, stało się jasne, jak skutecznie można wykorzystać żywność jako broń do destabilizacji geopolitycznej;

⁽⁵⁾ Dz.U. C 177 z 17.5.2023, s. 35.

- G. mając na uwadze, że nie tylko detaliczne ceny żywności, ale także dochody gospodarstw domowych, są podstawowym czynnikiem wpływającym na bezpieczeństwo żywnościowe; mając na uwadze, że w obliczu bezprecedensowo wysokich cen żywności gospodarstwa domowe o niższych dochodach, które przeznaczają dużą część swojego budżetu na żywność, mogą być zmuszone do wybierania bardziej niezdrowej i mniej zróżnicowanej żywności, przez co stają się szczególnie narażone na ryzyko wystąpienia chorób niezakaźnych związanych z niewłaściwym odżywianiem;
- H. mając na uwadze, że chociaż ceny żywności są wysokie, nie kompensują one kosztów produkcji ponoszonych przez unijnych rolników i spółdzielnie rolnicze; mając na uwadze, że ich koszty produkcji w ciągu ostatniego roku gwałtownie wzrosły ze względu na szczybujące w górę ceny energii i opakowań, a także z powodu problemów związanych z dostępnością i cenami nawozów i maszyn;
- I. mając na uwadze, że według Międzynarodowej Rady Zbożowej w roku zbiorów 2021 udział Rosji i Ukrainy w światowej produkcji zbóż, z wyłączeniem ryżu, wyniósł 8,6 %, a ich udział w wywozie 24 %; mając na uwadze, że wskutek wojny prowadzonej przez Rosję przeciwko Ukrainie przerwy i zatory w funkcjonowaniu infrastruktury krytycznej, w szczególności infrastruktury transportowej i magazynowej dla produktów rolnych, powodują ograniczenie przepływu żywności, pasz i innych produktów rolnych, w szczególności zbóż i nasion oleistych z regionu Morza Czarnego; mając na uwadze, że ceny na światowych rynkach rolnych wzrosły już przed inwazją Rosji na Ukrainę, częściowo ze względu na skutki klimatyczne i skutki pandemii COVID-19;
- J. mając na uwadze, że infrastruktura transportowa i magazynowa ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia wydajnych i bezpiecznych przepływów handlowych, dostaw i stabilności rynku; mając na uwadze, że wszelkie zakłócenia w tym zakresie mogą mieć wpływ na poziomy cen, które wcześniej były uzasadnione dla konsumentów; mając na uwadze, że bezpieczeństwo żywnościowe wykracza poza rolnictwo i produkcję żywności oraz ma wpływ na szereg obszarów, nie tylko na producentów surowców i konsumentów, ale także na szeroko pojętą gospodarkę, handel, rozwój i działania humanitarne oraz na spójność społeczną i regionalną;
- K. mając na uwadze, że Komisja powinna wykorzystać wszelkie możliwe środki w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania jednolitego rynku europejskiego; mając na uwadze, że Komisja powinna zwiększyć wysiłki w celu usunięcia na jednolitym rynku barier związanych z przemysłem rolno-spożywczym, w tym w celu zlikwidowania wąskich gardeł w transporcie;
- L. mając na uwadze, że według FAO koncepcja bezpieczeństwa żywnościowego nie ogranicza się do produkcji żywności, lecz obejmuje także aspekty dostępności, przystępności i stabilności oraz uznane na szczeblu międzynarodowym prawo każdego człowieka do pożywienia i dostępu do przystępnej cenowo, zdrowej żywności bogatej w składniki odżywcze; mając na uwadze, że żadne inne prawo człowieka nie jest tak często naruszane;
- M. mając na uwadze, że zdrowe i zrównoważone odżywianie ma pozytywny wpływ na życie ludzi oraz umożliwia sprawiedliwy i zrównoważony rozwój społeczeństwa; mając na uwadze, że konsumenci coraz częściej wybierają zdrową i bezpieczną żywność, zrównoważone produkty, przejrzystość w łańcuchu dostaw, lepszą identyfikowalność wszystkich procesów produkcji i dystrybucji, w oparciu o prawo do większej ilości informacji na temat pochodzenia i metod produkcji spożywanych przez nich środków spożywczych;
- N. mając na uwadze, że dostęp do bezpiecznej i zdrowej żywności dla wszystkich jest prawem uznanym na szczeblu międzynarodowym; mając na uwadze, że zapewnienie dostępności i dostępu do żywności dla ludności jest kluczową kwestią dla społeczeństwa, z uwagi na implikacje oraz skutki społeczne, gospodarcze i środowiskowe oraz wpływ na zdrowie ludzkie;
- O. mając na uwadze, że prawo do żywności jest podstawowym prawem człowieka; mając na uwadze, że celem zrównoważonego rozwoju nr 2 jest wyeliminowanie głodu do 2030 r.; mając na uwadze, że UE powinna bronić prawa do odpowiedniej żywności jako priorytetu systemów żywnościowych w celu osiągnięcia bezpieczeństwa żywnościowego i poprawy żywienia;
- P. mając na uwadze, że zgodnie ze sporządzonym przez specjalnego sprawozdawcę ds. prawa do żywności sprawozdaniem ONZ zatytułowanym „Seeds, right to life and farmers' rights” [Nasiona, prawo do życia i prawa rolników] prawo do pożywienia jest nierozdzielnie związane z systemami zaopatrywania w materiał siewny zarządzanymi przez rolników i z niepodzielnym prawem rolników do swobodnego przechowywania, wykorzystywania, wymiany i sprzedaży nasion pochodzących z gospodarstw rolnych; mając na uwadze, że Drużyna Europy powinna wspierać programy uwzględniające potrzeby rolniczych systemów materiału siewnego lub nieformalnych systemów materiału siewnego, a także wspierać banki nasion lub biblioteki nasion, które umożliwiają rolnikom i ogrodnikom gromadzenie i przechowywanie rodzimych nasion, populacji miejscowych i odmian rolniczych oraz dzielenie się nimi;
- Q. mając na uwadze, że kryzys żywnościowy nie zna granic i żaden kraj nie może go przezwyciężyć w pojedynkę; mając na uwadze, że istnieje pilna potrzeba wspólnego działania i solidarności;

- R. mając na uwadze, że według szacunków FAO z powodu światowego kryzysu zaopatrzenia międzynarodowe ceny żywności i pasz wzrosły do poziomów niespotykanych od początku prowadzenia analiz cen przez FAO, powyżej i tak już wysokich poziomów, nawet w odniesieniu do produktów, w przypadku których wzrost cen nie był uzasadniony; mając na uwadze, że w październiku 2022 r. ceny żywności wzrosły o 17,26 %; mając na uwadze, że wiele osób na świecie jest zagrożonych niedoborem żywności i głodem lub nie stać ich na zakup żywności; mając na uwadze, że aby zidentyfikować spekulacje żywnościowe, które przyczyniają się do zmienności cen żywności, zapobiegać im i je wyeliminować, udział podmiotów w wartości dodanej w całym łańcuchu dostaw żywności musi być bardziej przejrzysty, co pozwoli zwiększyć ogólną przejrzystość rynku;
- S. mając na uwadze, że światowy brak bezpieczeństwa żywnościowego nie jest spowodowany głównie niedoborami dostaw, lecz konfliktami, nierówną dystrybucją żywności oraz jej nieprzystępnymi cenami, a także zakłóceniami w globalnym łańcuchu dostaw; mając na uwadze, że wzrost cen żywności odczuwają głównie rodziny o niskich dochodach, które wydają największą część swoich dochodów na żywność; mając na uwadze, że zasadnicze znaczenie ma analiza czynników wpływających na wzrost cen środków produkcji rolnej oraz wpływu, jaki ma to na wzrost cen żywności;
- T. mając na uwadze, że co trzecia osoba na świecie nadal nie ma dostępu do wystarczającej ilości odpowiedniej żywności i zdrowego pożywienia; mając na uwadze, że w 2021 r. brak bezpieczeństwa żywnościowego dotyczył w stopniu umiarkowanym lub poważnym 2,3 mld osób na świecie; mając na uwadze, że wiele z tych osób jest zatrudnionych w rolnictwie; mając na uwadze, że według WFP w 2022 r. poważny brak bezpieczeństwa żywnościowego dotyczył rekordowej liczby 349 mln osób;
- U. mając na uwadze, że na świecie nasila się głód i brak bezpieczeństwa żywnościowego i że wiele krajów jest bardzo daleko od osiągnięcia celu „zero głodu” do 2030 r.; mając na uwadze, że niedożywienie stanowi obciążenie na całe życie dla jednostek i społeczeństw, ponieważ uniemożliwia dzieciom pełne wykorzystanie ich potencjału, ograniczając tym samym rozwój społeczny i gospodarczy kraju;
- V. mając na uwadze, że porozumienie z Marrakeszu z 1994 r., a w szczególności porozumienie Światowej Organizacji Handlu (WTO) w sprawie rolnictwa, przyczyniły się do specjalizacji regionów rolniczych w produkcji określonych upraw towarowych, tworząc tym samym w systemach produkcji zależności od obranej drogi; mając na uwadze, że w tej sytuacji nie ma odporności na kryzysy, w szczególności ponieważ kraje przywożące żywność są podatne na wstrząsy cenowe;
- W. mając na uwadze, że przyroda i różnorodność biologiczna wchodzi w interakcję z rolnictwem, żywnością i żywieniem w wielu kluczowych kwestiach, gdyż dostarczają różnorodnych udomowionych i dzikich gatunków roślin i zwierząt;
- X. mając na uwadze, że różnorodność biologiczna upraw jest ważna, ponieważ dzięki niej indywidualni rolnicy mogą dostosować planowanie w rolnictwie do warunków klimatycznych, a systemy żywnościowe są w naturalny sposób bardziej odporne na zmianę klimatu, szkodniki i patogeny; mając na uwadze, że jednocześnie takie podejście oparte na środowisku naturalnym przyczynia się do zwiększenia różnorodności biologicznej; mając na uwadze szereg innowacyjnych projektów realizowanych przez niektóre państwa spoza UE, takich jak Inicjatywa na rzecz Wielkiego Zielonego Muru w Afryce, która umożliwia rozwój projektów agroekologicznych; mając na uwadze, że wsparcie UE dla zrównoważonych systemów żywnościowych jest jednym z priorytetów wieloletnich programów Indykatywnych przyjętych wraz z około 70 krajami partnerskimi w ramach Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR) – „Globalny wymiar Europy” na lata 2021–2027;
- Y. mając na uwadze, że dostępność produktów żywnościowych ulega wahaniom ze względu na wstrząsy gospodarcze, klimat, sezonowość i zakłócenia; mając na uwadze, że UE musi inwestować w odporność sektora rolno-spożywczego i przejść na bardziej zrównoważone rolnictwo, co wzmocni długoterminowe bezpieczeństwo żywnościowe i mogłoby zapewnić rolnikom alternatywne źródła dochodów; mając na uwadze, że walka z globalnym ociepleniem jest konieczna, aby zapewnić odporne i zrównoważone rolnictwo w perspektywie długoterminowej;
- Z. mając na uwadze, że 63 % osób o niskich dochodach na całym świecie pracuje w rolnictwie, a zdecydowana większość z nich pracuje w małych i średnich gospodarstwach rolnych, których stabilność gospodarcza jest obecnie zagrożona;
- AA. mając na uwadze, że Światowa Organizacja Zdrowia Zwierząt (WOAH) ocenia, iż konkurencja dotycząca użytkowania gruntów rolnych i lasów będzie rosła proporcjonalnie do wzrostu liczby ludności na świecie, przy czym szacuje się, że liczba ta wzrośnie z 8 mld obecnie do 9,5 mld w 2050 r.;
- AB. mając na uwadze, że obecne i długoterminowe bezpieczeństwo żywnościowe w Unii Europejskiej jest bezpośrednio związane z ambitnymi dążeniami strategii „Od pola do stołu” i strategii na rzecz bioróżnorodności; mając na uwadze, że w strategii „Od pola do stołu” przedstawiono szereg ważnych inicjatyw, w tym unijny plan awaryjny na rzecz zapewnienia dostaw żywności i bezpieczeństwa żywnościowego w czasach kryzysu;

- AC. mając na uwadze, że ambicje Zielonego Ładu mogą sprawić, że system żywnościowy UE będzie sprawiedliwszy, zdrowszy i bardziej przyjazny dla środowiska, ponieważ unijne i światowe bezpieczeństwo żywnościowe zależy w perspektywie krótko- i długoterminowej od odpornych i zrównoważonych systemów żywnościowych; mając na uwadze, że łącznym skutkiem wdrożenia przepisów związanych z Zielonym Ładem musi być ochrona potencjału produkcji żywności w UE, sprawna transformacja zarówno pod względem terminów, jak i wymogów, a także nie może ono powodować zwiększenia zależności od przywozu z państw trzecich, co mogłoby zagrozić bezpieczeństwu żywnościowemu w UE; mając na uwadze, że należy przeznaczyć wystarczające środki publiczne dla sektorów upraw i hodowli, aby chronić je przed negatywnymi skutkami i zapobiec spadkowi produkcji żywności w UE;
- AD. mając na uwadze, że wdrożenie Zielonego Ładu powinno zapewnić sprawiedliwą transformację, która zagwarantuje odpowiednią ochronę rolników, zwłaszcza małych i średnich gospodarstw rolnych, oraz wystarczające ilości bezpiecznych i przystępnych cenowo produktów rolnych dla konsumentów, zgodnie z długoterminowymi celami UE dotyczącymi odporności i zrównoważonego rozwoju; mając na uwadze, że zrównoważone źródła utrzymania producentów surowców, których dochody są nadal niewystarczające, stanowią podstawę zrównoważonego zarządzania obecnymi kryzysami na rynkach rolnych oraz trwałego osiągnięcia celów Zielonego Ładu;
- AE. mając na uwadze, że w 2016 r. prawie 34 % europejskich rolników miało co najmniej 65 lat; mając na uwadze, że fakt, iż wielu rolników przejdzie na emeryturę w najbliższej przyszłości, stanowi poważny problem w wielu państwach członkowskich; mając na uwadze, że wymiana pokoleniowa jest jednym z największych wyzwań dla nieprzerwanego istnienia odpornego sektora rolnego i odpornych systemów żywnościowych w UE; mając na uwadze, że choć działania podejmowane w ramach WPR są jednym z priorytetów UE, do tej pory okazały się niewystarczające, aby odwrócić tę tendencję, w związku z czym konieczny będzie szerszy zestaw narzędzi politycznych;
- AF. mając na uwadze, że w szczególności młodzi rolnicy stosują nowatorskie rozwiązania, zwłaszcza w zakresie wykorzystywania nowych technologii; mając na uwadze, że gdy są odpowiednio wynagradzani, zmotywowani i mają silną pozycję, są gotowi dokonywać inwestycji, które mogą zwiększyć zrównoważony rozwój rolnictwa, zdolności produkcyjne i konkurencyjność; mając na uwadze, że łączność z sieciami szerokopasmowymi o dużej przepustowości jest niezbędna do modernizacji gospodarstw rolnych oraz poprawy ich produktywności i wydajności; mając na uwadze, że potrzebne są zachęty do promowania szkoleń informatycznych dla rolników;
- AG. mając na uwadze, że gwałtowny i znaczny wzrost światowych cen nawozów i energii wraz ze znacznym wzrostem innych kosztów produkcji dla rolników zagraża przyszłej produkcji roślinnej, a w konsekwencji bezpieczeństwu żywnościowemu i przystępności cenowej żywności; mając na uwadze, że we wrześniu 2022 r. ceny nawozów azotowych na unijnym rynku nawozów wzrosły o 149 % w porównaniu z rokiem poprzednim; mając na uwadze, że w świetle obecnego kryzysu związanego ze środkami produkcji i energią Komisja musi zwrócić szczególną uwagę na sytuację finansową europejskich rolników;
- AH. mając na uwadze, że obecne wyzwania geopolityczne są dowodem na to, że bezpieczeństwo żywnościowe nie jest trwałym osiągnięciem i że europejska produkcja żywności powinna być uznawana za sektor strategiczny oraz powinna być chroniona i wzmocniana w tym zakresie; mając na uwadze, że prawidłowe funkcjonowanie jednolitego rynku europejskiego jest warunkiem zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego; mając na uwadze, że należy dokonać przeglądu wszystkich barier taryfowych i pozataryfowych w sektorze rolno-spożywczym; mając na uwadze, że silniejsze, prężne, odporne i dobrze prosperujące obszary i społeczności wiejskie mają kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego, autonomii żywnościowej i dobrobytu w Unii Europejskiej;
- AI. mając na uwadze, że rolnictwo ma ogromne znaczenie dla gospodarki regionów najbardziej oddalonych UE, które często znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji pod względem bezpieczeństwa żywnościowego; mając na uwadze, że ze względu na charakter bezpieczeństwa żywnościowego koszty reagowania po fakcie są wyższe niż koszty wczesnej interwencji;
- AJ. mając na uwadze, że jeżeli UE chce zapobiec destabilizacji, ubóstwu żywnościowemu, głodowi oraz niepokojom społecznym i politycznym w innych krajach, musi wypracować wizję w celu zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego i żywieniowego w UE oraz przyczynić się do bezpieczeństwa żywnościowego na szczeblu międzynarodowym;
- AK. mając na uwadze, że szacuje się, iż 20 % całej produkowanej żywności zostaje utracone lub zmarnowane; mając na uwadze, że ponad 36 mln osób nie może sobie pozwolić na pełnowartościowy posiłek każdego dnia; mając na uwadze, że liczba ludności najbardziej potrzebującej wzrasta w wyniku obecnego kryzysu gospodarczego;
- AL. mając na uwadze, że przedsiębiorstwa spożywcze, które zajmują się logistyką i dystrybucją hurtową, produkcją przemysłową i przetwórstwem przemysłowym na dużą skalę uznano za kluczowe podmioty, których odporność należy wzmocnić, ponieważ świadczą one podstawowe usługi; mając na uwadze, że rynki hurtowe są jednostkami interesu publicznego, które zapewniają rozległym obszarom regionalnym i międzyregionalnym usługę mającą zasadnicze znaczenie, jeśli chodzi o dostarczanie konsumentom końcowym świeżych i łatwo psujących się produktów rolnych i produktów rybołówstwa oraz dystrybucję wśród nich tych produktów; mając na uwadze, że rynki hurtowe gwarantują też jakość wspomnianych produktów i spełnienie norm dotyczących zdrowia; mając ponadto na uwadze, że rynki hurtowe wykazały już swoją odporność i udowodniły, że odgrywają kluczową rolę, zapewniając ciągłość dostaw i dystrybucji żywności podczas pandemii COVID-19;

- AM. mając na uwadze, że w 2020 r. tylko 11,9 % wszystkich osób prowadzących gospodarstwa rolne w UE miało mniej niż 40 lat, a 33,2 % z nich miało co najmniej 65 lat; mając na uwadze, że przeciętny wiek europejskiego rolnika wzrósł do 57 lat; mając na uwadze, że w 2020 r. w UE było o 5,3 mln gospodarstw rolnych mniej niż w 2005 r., co stanowi spadek o 37 %; mając na uwadze, że w latach 2016–2020 liczba osób prowadzących gospodarstwa rolne spadła o 11,2 %; mając na uwadze, że większość państw członkowskich UE odnotowała ogólny spadek liczby osób prowadzących gospodarstwa rolne;
- AN. mając na uwadze, że kobiety odgrywają kluczową rolę na obszarach wiejskich; mając na uwadze, że by przeciwdziałać zapowiadanemu spadkowi liczby ludności na obszarach wiejskich, należy docenić i eksponować rolę kobiet zarówno w pracy w rolnictwie, jak i we współwłasności gospodarstw rolnych; mając na uwadze, że potrzebne są działania i środki również w celu zlikwidowania różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn w sektorze rolno-spożywczym oraz że konieczne jest zaangażowanie kobiet w proces decyzyjny na wszystkich szczeblach przy opracowywaniu planów i strategii politycznych;

Wyzwania dla bezpieczeństwa żywnościowego UE

1. podkreśla odporność sektora rolno-spożywczego podczas niedawnego kryzysu, jego zdolność do utrzymania dobrego funkcjonowania łańcuchów dostaw żywności i do zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego w bardzo trudnej sytuacji; zwraca uwagę, że pandemia COVID-19 i bezprawna rosyjska napaść na Ukrainę uwiaryściły jednak problemy strukturalne w europejskim sektorze rolnym i stanowią poważne zagrożenie dla rynków rolnych państw członkowskich, zwłaszcza tych, które są geograficznie najbliższe terytorium, na których trwa wojna; w związku z tym wzywa Radę do rozważenia, w kontekście przeglądu wieloletnich ram finansowych, przyspieszenia procesu wyrównywania wsparcia w ramach WPR do unijnej średniej w celu umocnienia pozycji rolników w państwach członkowskich, w których proces ten nie został jeszcze zakończony, aby sprostać obecnym wyzwaniom; podkreśla, że Unia Europejska musi podjąć natychmiastowe działania w celu ochrony bezpieczeństwa żywnościowego przed zagrożeniami takimi jak zmiana klimatu i utrata różnorodności biologicznej; podkreśla, że zarówno zabezpieczenie ekosystemów funkcjonalnych, jak i łagodzenie zmiany klimatu, mają zasadnicze znaczenie dla dostępności i przystępności cenowej żywności, a także dla źródeł utrzymania na obszarach wiejskich;
2. podkreśla, że UE musi wzmocnić swoje bezpieczeństwo żywnościowe, strategiczną autonomię i odporność swojego sektora rolnego i całego łańcucha dostaw poprzez zmniejszenie zależności od importu spoza UE oraz dywersyfikację dostaw produktów o krytycznym znaczeniu, takich jak nawozy, pasze i surowce; podkreśla, że łańcuchy dostaw nie mogą stać się geopolitycznym narzędziem destabilizacji i zagrażać światowemu bezpieczeństwu żywnościowemu, zwłaszcza w krajach znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji i podatnych na zagrożenia; podkreśla, że krótkie i regionalne łańcuchy dostaw powinny zostać wzmocnione w zrównoważony sposób;
3. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że z uwagi na panujące obecnie wyjątkowe okoliczności przyjęto środki tymczasowe służące wspieraniu rolników w UE, które należy utrzymać, jeśli rosyjska napaść będzie trwać; podkreśla, że środki te umożliwią rolnikom trwałe zwiększenie produkcji rolnej w UE i zapewnią przetrwanie gospodarstw rolnych w sezonie zbiorów 2022–2023, co przyczyni się do zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego; wzywa Komisję, by niezwłocznie przedstawiła całościowy plan strategiczny w celu zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego UE, z uwzględnieniem wykorzystania strategicznych zapasów żywności; podkreśla potrzebę zwiększenia stabilności w sytuacji, gdy nie można przewidzieć plonów ze względu na zmianę klimatu i inne czynniki, które mogą ulec pogorszeniu w wyniku spekulacji;
4. wzywa Komisję do zidentyfikowania sektorów, które ucierpiały najbardziej w związku z kryzysem, oraz do podjęcia wszelkich niezbędnych środków, aby umożliwić pilne i spójniejsze wsparcie dla tych sektorów;
5. podkreśla, że uzależnienie od żywności zwiększa zadłużenie krajów rozwijających się, zagrażając w ten sposób osiągnięciom w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego; wzywa Komisję i państwa członkowskie do oceny wszystkich dostępnych środków w celu uniknięcia wszelkich niewypłacalności w bilansie płatniczym krajów importujących żywność, w tym redukcji zadłużenia w ramach inicjatyw międzynarodowych, bezpośredniego finansowania i restrukturyzacji ich zadłużenia; przypomina, że ważne jest finansowanie oparte na dotacjach, zwłaszcza w przypadku krajów najsłabiej rozwiniętych;
6. z zadowoleniem przyjmuje nowe tymczasowe ramy kryzysowe, które mają pomóc europejskim producentom w radzeniu sobie ze skutkami wojny w Ukrainie, ale podkreśla konieczność określenia nowego wsparcia finansowego, aby zapewnić bezpieczeństwo żywnościowe Europy i państw trzecich; podkreśla krytyczną sytuację rynku trzody chlewnej i mleka w niektórych państwach członkowskich i wzywa do bezpośredniego i natychmiastowego wsparcia finansowego dla tych sektorów;
7. przypomina o zasadzie spójności polityki na rzecz rozwoju zapisanej w art. 208 TFUE, zgodnie z którym „przy realizacji polityk, które mogłyby mieć wpływ na kraje rozwijające się, Unia bierze pod uwagę cele współpracy na rzecz rozwoju”, oraz o znaczeniu zapewnienia spójności między wszystkimi strategiami politycznymi UE, aby zagwarantować skuteczność współpracy na rzecz rozwoju z korzyścią dla krajów rozwijających się oraz zwiększyć skuteczność zaangażowania UE na rzecz globalnego bezpieczeństwa żywnościowego; podkreśla, że zapewnienie spójności polityki na rzecz rozwoju w dziedzinie bezpieczeństwa żywnościowego jest ważne w dążeniu do ochrony podstawowych praw człowieka i zapobiegania kryzysom humanitarnym;

Zrównoważone i odporne rolnictwo

8. wskazuje, że sektory rolny i spożywczy są bardzo ważne dla gospodarki i dla zapewniania godnego i trwałego zatrudnienia oraz bezpiecznych warunków pracy na obszarach wiejskich; odnotowuje, że wzrost kosztów środków produkcji rolnej zwiększa i tak już wysokie koszty produkcji i zagraża przychodom rolników; wzywa Komisję do podjęcia niezbędnych środków w celu zapewnienia rolnikom bezpieczeństwa planowania produkcji, a także odpowiednich środków finansowych i gwarancji, umożliwiających utrzymanie i, w razie potrzeby, zwiększenie produkcji żywności, wzmocnienie zrównoważonych systemów rolniczych, zwiększenie różnorodności upraw spożywczych w UE oraz poprawę jakości produktów, przy jednoczesnym odrzuceniu sztucznych imitacji przemysłowych;

9. wzywa Komisję do dopilnowania, aby grunty rolne pozostały dostępne przede wszystkim do produkcji żywności i paszy, gdyż przyczyniają się do zachowania różnorodności biologicznej, bezpieczeństwa żywności oraz mogą pomóc w zmniejszeniu zależności energetycznej UE; podkreśla, że należy to wziąć pod uwagę we wszystkich odnośnych wnioskach ustawodawczych, które muszą uwzględniać zarówno potrzebę ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, zgodnie ze strategią „Od pola do stołu” i strategią na rzecz bioróżnorodności, jak i potrzebę zapewnienia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego i zgodności z celami WPR; wzywa zatem Komisję, by przy wdrażaniu Zielonego Ładu zapewniła różnorodność modeli rolnictwa w całej Unii Europejskiej oraz zagwarantowała utrzymanie geograficznego zasięgu przedsiębiorczości i działalności rolniczej w całej Unii strategicznego względem bezpieczeństwa żywnościowego;

10. wzywa Komisję do uwzględnienia w szczególności wysoce wydajnych modeli rolnictwa na obszarach o żyznych gruntach rolnych, na których produkcja żywności odbywa się w sposób zrównoważony; podkreśla, że niezbędne są specjalne warunki wdrażania dla rolnictwa na obszarach zurbanizowanych, na których gospodarstwa rodzinne ponoszą wyższe koszty i borykają się innymi wyzwaniami;

11. zauważa, że wskutek postępującej urbanizacji i wzrostu liczby ludności na świecie następuje ogromne ograniczenie terenów dostępnych dla rolnictwa oraz że możliwa jest produkcja większej ilości żywności na mniejszej powierzchni w myśl zrównoważonej intensyfikacji lub rolnictwa miejskiego;

12. podkreśla potencjał upraw pionowych w zakresie produkcji żywności niezależnie od pogody i pór roku; uprawy te mogłyby zapewnić wyższe plony przy mniejszym zużyciu wody i pestycydów; apeluje o zwrócenie większej uwagi na tę praktykę w polityce UE, a także o podjęcie inicjatyw mających na celu zwiększenie inwestycji w badania i rozwój w dziedzinie upraw pionowych;

13. przypomina, że zainteresowane strony muszą móc łatwo wdrożyć przepisy mające na celu promowanie rolnictwa niskoemisyjnego, co mogłoby przyczynić się do bezpieczeństwa żywnościowego w Europie poprzez zwiększenie dochodów rolników, a jednocześnie umożliwić sektorowi rolnemu odgrywanie istotnej roli w ograniczaniu emisji gazów cieplarnianych; żałuje jednak, że we wniosku Komisji nie uwzględniono ograniczenia emisji w gospodarstwach, lecz jedynie sekwestrację;

14. podkreśla znaczenie ochrony i promowania prawa społeczności lokalnych do bezpieczeństwa żywnościowego; ubolewa w tym kontekście, że w wielu krajach rozpowszechnia się masowy wykup gruntów rolnych, co podważa suwerenność żywnościową; wzywa UE, by zdecydowanie wspierała zapobieganie masowemu wykupowi i dzierżawie ziemi; podkreśla, jak ważne jest zapoczątkowanie pluralistycznego procesu mającego na celu zagwarantowanie skutecznego udziału organizacji społeczeństwa obywatelskiego i społeczności lokalnych w opracowywaniu, wdrażaniu i monitorowaniu strategii politycznych i działań odnoszących się do masowego wykupu gruntów rolnych; apeluje o wdrożenie dobrowolnych wytycznych w zakresie odpowiedzialnego zarządzania własnością gruntów, łowisk i lasów (VGGT) we wszystkich przedsięwzięciach, które służą zabezpieczeniu praw do ziemi, w tym w handlu, a także o działania, dzięki którym przedsięwzięcia nie będą zagrażać prawom do ziemi drobnych producentów rolnych;

15. wzywa Komisję do zadbania o to, aby przyszłe przepisy UE dotyczące ram zrównoważonych systemów żywnościowych promowały aspekty społeczne i korzystne warunki produkcji żywności, w których zdrowe i zrównoważone opcje żywnościowe są najbardziej dostępne, przystępne cenowo, reklamowane i atrakcyjne, a także by przepisy te promowały krótkie łańcuchy dostaw oraz konsumpcję produktów lokalnych i sezonowych;

16. zwraca uwagę, że dochody z działalności rolniczej w UE nadal stanowią mniej niż połowę wynagrodzeń brutto w UE, należy zatem poświęcić większą uwagę stabilności gospodarczej w związku z trendami inflacyjnymi;

17. podkreśla wartość żywności, którą należy rozumieć nie jako zwykły towar, ale jako prawo człowieka, które należy zapewnić, przy czym należy lepiej oceniać związane z tym oddziaływanie gospodarcze, społeczne i środowiskowe oraz efekty zewnętrzne, a także w razie potrzeby łagodzić je lub wykorzystywać;

18. odnotowuje, że Europejski Zielony Ład jest kamieniem milowym w transformacji UE w gospodarkę i rolnictwo, które są bardziej ekologiczne, zrównoważone i odporne; zwraca jednak uwagę, że niektóre z proponowanych środków mogą mieć niezamierzone skutki, które nie zostały jeszcze odpowiednio ocenione i zidentyfikowane na poziomie gospodarstw rolnych, w szczególności w odniesieniu do potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego w perspektywie długoterminowej, a także rentowności gospodarstw rolnych, zwłaszcza małych i średnich; wzywa zatem Komisję do przeprowadzenia kompleksowej oceny łącznego wpływu wniosków ustawodawczych dotyczących Zielonego Ładu na sektor rolnictwa UE w sposób całościowy i systematyczny, obejmujący wszystkie wymiary zrównoważonego rozwoju, w szczególności wymiar środowiskowy, gospodarczy i społeczny, w celu zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego i żywieniowego, rentowności gospodarstw rolnych i produkcji rolnej w Unii; wzywa Komisję do uniknięcia sytuacji, w której europejscy rolnicy muszą stawić czoła nieuczciwej konkurencji wynikającej z importu towarów, które nie spełniają naszych norm;

19. podkreśla potrzebę zastosowania proporcjonalnych środków, sprawiedliwej transformacji, odpowiednich ram czasowych w celu przystosowania się i sprawiedliwego mechanizmu wynagradzania w celu utrzymania konkurencyjności, wydajności i odporności społecznej unijnego sektora rolno-spożywczego;

20. podkreśla, że praktyki rolno-środowiskowo-klimatyczne, takie jak agroekologia, agroleśnictwo, zintegrowana ochrona roślin, rolnictwo ekologiczne, rolnictwo precyzyjne i agrotechniki węglochłonne, umożliwiają sprostanie wyzwaniom związanym z klimatem, różnorodnością biologiczną, środowiskiem, gospodarką i społeczeństwem; podkreśla znaczenie skutecznych i dobrze ukierunkowanych inwestycji w łagodzenie zmiany klimatu, a także środków dostosowawczych zmniejszających ryzyko i pozwalających uniknąć znacznych kosztów w perspektywie długoterminowej;

21. wzywa Komisję do zapewnienia rolnikom lepszych narzędzi, aby mogli w coraz większym stopniu przyczynić się do trwającej obecnie transformacji ekologicznej; podkreśla w związku z powyższym, że rolnicy powinni móc przyczynić się do produkcji energii w UE (nie tylko na użytek własny), w szczególności energii ze źródeł odnawialnych, tak aby rzeczywiście pobudzać rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym i upowszechniać praktyki w zakresie czystej energii; ponadto uważa, że należy realnie zaangażować rolników i reprezentujące ich organizacje w wyznaczanie nadających się do tego celu obszarów;

22. podkreśla, że bezpieczeństwo żywnościowe obejmuje również aspekty bezpieczeństwa żywności i żywienia i powinno być postrzegane w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej;

23. apeluje o uwzględnienie związku między zdrowiem publicznym a różnorodnością biologiczną zgodnie z podejściem „Jedno zdrowie”;

24. wzywa do ścisłego stosowania zasady „Jedno zdrowie” w celu uwzględnienia kwestii związanych ze zdrowiem ludzi, zwierząt i środowiskiem naturalnym we wszystkich strategiach politycznych, które mają wpływ na podaż i dostępność żywności; podkreśla, że bezpieczeństwo żywności nie może być nigdy zagrożone, i zwraca uwagę na zasadnicze znaczenie prowadzenia sprawiedliwej i uczciwej pod względem społeczno-gospodarczym polityki w celu promowania żywności bogatej w składniki odżywcze i sprzedawanej po przystępnych cenach, produkowanej w sposób zrównoważony w perspektywie długoterminowej, zgodnie z zasadami ochrony różnorodności biologicznej i rozwiązaniami agroekologicznymi; podkreśla znaczenie właściwego i przejrzystego etykietowania, które ułatwia konsumentom dokonywanie zdrowych wyborów;

Wymiana pokoleniowa

25. wyraża głęboki niepokój w związku ze spadkiem liczby gospodarstw i osób prowadzących gospodarstwa, czemu towarzyszy wzrost średniego wieku europejskich rolników; podkreśla, że w perspektywie długoterminowej wymiana pokoleniowa jest kluczowym priorytetem dla zapewnienia europejskiego bezpieczeństwa żywnościowego;

26. wzywa Komisję do opracowania ambitnej, kompleksowej strategii UE dotyczącej wymiany pokoleniowej w sektorze rolnym, mającej na celu zwiększenie liczby młodych rolników, poprawę ich kompetencji i zdolności, zwłaszcza w celu pełnego wykorzystania możliwości oferowanych przez inteligentne rolnictwo i sztuczną inteligencję; wzywa Komisję do uwzględnienia „wpływu społeczno-gospodarczego na młodych rolników” we wszystkich przyszłych przepisach dotyczących rolnictwa, klimatu lub środowiska;

27. zwraca uwagę, że brak dostępu do gruntów, niewystarczające wynagrodzenie, które nie pozwala na godne życie, lepsze możliwości zatrudnienia poza rolnictwem oraz rosnące obciążenia regulacyjne są kluczowymi czynnikami wyjaśniającymi, dlaczego coraz więcej rolników czuje się zmuszonych do opuszczenia sektora i dlaczego mniej osób jest skłonnych do podejmowania działalności rolniczej; podkreśla znaczenie zapewnienia rolnikom przewidywalnego źródła dochodu i możliwości utrzymania się ze swojej działalności;

28. zwraca uwagę na potrzebę pobudzenia inwestycji, w tym w cyfryzację; w związku z powyższym wzywa Komisję do opracowania, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, wytycznych mających na celu ułatwienie synergii między elementami finansowania WPR a komponentami polityki spójności;

29. wzywa Komisję do spójnego i skoordynowanego informowania o działaniach związanych z bezpieczeństwem żywnościowym; przypomina Komisji, by oceniała wnioski ustawodawcze pod kątem ich wpływu na procedury i bezpieczeństwo żywnościowe;

Strategia UE w zakresie białka

30. wzywa Komisję, aby przedstawiła kompleksową strategię UE dotyczącą białka i paszy, która musi obejmować skuteczne środki zmierzające do zwiększenia europejskiej produkcji w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej; uważa, że strategia ta powinna koncentrować się na produkcji krajowej, aby w pełni wykorzystać jej potencjał i zmniejszyć zależność od przywozu z państw trzecich; uważa również, że strategia musi chronić lub zwiększać dochody rolników ze zrównoważonej produkcji;

31. uważa, że Komisja powinna ocenić potencjał maksymalnego zwiększenia synergii z produkcją energii ze źródeł odnawialnych w UE w celu poprawy dostępności pasz o wysokiej zawartości białka; podkreśla, że duża zależność od przywozu żywności i pasz naraża ludność na wahania na rynku światowym; zwraca uwagę, że z powodu zakłóceń w światowych łańcuchach produkcji i zwiększonej zmienności cen należy rozwijać otwartą autonomię strategiczną UE, aby zapewnić dostęp do kluczowych rynków i zmniejszyć zależność od przywozu krytycznych towarów, takich jak źródła białka roślinnego i pasze;

Nowe techniki hodowlane

32. uznaje znaczenie zwiększenia odporności upraw na zmianę klimatu i nowe patogeny, a także zwiększenia i utrzymania plonów w perspektywie krótko- i długoterminowej, w szczególności w związku z suszami i niedoborami wody, z którymi boryka się coraz więcej państw członkowskich UE; podkreśla, że cel ten związany jest z przywróceniem i zachowaniem różnorodności biologicznej, zdrowia gleby, stosowania metod agroekologicznych i ekologicznych; zaznacza też, że ważne są bezpieczeństwo i różnorodność materiału siewnego; podkreśla, że hodowcy i rolnicy muszą mieć zapewniony dostęp do wysokiej jakości materiału siewnego odmian roślin dostosowanych do presji związanej ze zmianą klimatu i niskonakładowymi systemami rolniczymi, w tym do odmian tradycyjnych i dostosowanych do warunków lokalnych, a także do zasobów genetycznych niezbędnych do dalszych upraw; podkreśla potrzebę zagwarantowania im dostępu do zasobów genetycznych niezbędnych do dalszej hodowli;

33. zaznacza, że innowacyjne i zasobooszczędne praktyki uprawy w kontrolowanych, zamkniętych środowiskach wymagają bezpiecznych dostaw surowców do podłoża uprawowych; uważa, że trzeba zagwarantować produkcję i dostawy tych materiałów w UE;

34. wzywa Komisję, aby opowiedziała się za ukierunkowanym stosowaniem i dalszym rozwojem nowych technik hodowlanych w rolnictwie; apeluje, by UE przyspieszyła przyjmowanie przepisów dotyczących stosowania nowych technik hodowlanych we współpracy z państwami członkowskimi, z zachowaniem zasady ostrożności, tak aby dzięki zrównoważoności zwiększyć plony i odporność roślin na zmianę klimatu i nowe patogeny, zwłaszcza w kontekście organizmów szkodliwych, susz, powodzi, niedoborów wody i innych ekstremalnych warunków pogodowych, z którymi boryka się coraz więcej krajów UE; podkreśla, że nowe techniki hodowli mogą wspierać zrównoważone rolnictwo, co nie jest możliwe bez innowacji;

35. podkreśla, że trzeba dopilnować, aby wyniki badań przekładały się na praktyki rolnicze, ponieważ istotnie przyczyniłoby się to do realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu dzięki rozwojowi bardziej zrównoważonego rolnictwa, w tym poprzez zapewnienie europejskim rolnikom alternatyw dla ograniczenia stosowania nawozów syntetycznych i pestycydów;

36. podkreśla znaczenie zapewnienia równego dostępu do innowacji technologicznych i naukowych, które mogą zwiększyć odporność odmian oraz różnorodność zasobów genetycznych i systemów produkcji żywności, zgodnie z unijnymi przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa żywności;

37. wzywa Komisję do właściwej i lepszej oceny wpływu organizmów zmodyfikowanych genetycznie na zdrowie, różnorodność biologiczną i włączenie społeczne oraz na swobodę wyboru rolników i konsumentów;

38. wzywa do przeprowadzenia kompleksowej analizy społeczno-gospodarczych i środowiskowych skutków na systemy żywnościowe patentów na procesy hodowli roślin, materiały rozmnożeniowe roślin i ich części, w tym pod kątem ryzyka zwiększenia koncentracji rynku i monopolizacji w łańcuchu żywnościowym, a także ich wpływu na przystępność cenową i dostępność żywności;
39. uważa, że ukierunkowane stosowanie nowych technik genomowych i zatwierdzanie w UE nasion, w których wykorzystano te techniki, to ważne środki na rzecz zrównoważonego rolnictwa w kontekście Europejskiego Zielonego Ładu i strategii „Od pola do stołu”;
40. wzywa Komisję do promowania ogólnoeuropejskiego dialogu na temat możliwości, jakie stwarzają nowe metody hodowli w odniesieniu do przeciwdziałania zmianie klimatu, oraz do informowania społeczeństwa o różnicach między roślinami transgenicznymi a nowymi metodami hodowli;
41. podkreśla znaczenie bezpieczeństwa nasion, różnorodności i w szczególności propagowania białek roślinnych z roślin uprawianych w UE jako podstawy produkcji lokalnie pozyskiwanej żywności i paszy o wysokiej wartości odżywczej, przy jednoczesnym zapewnieniu rolnikom dostępu do wysokiej jakości nasion odmian dostosowanych do skutków zmiany klimatu i niskonakładowych systemów rolniczych, w tym odmian tradycyjnych i przystosowanych do warunków lokalnych oraz materiału heterogenicznego;
42. wzywa UE i państwa członkowskie do nieudzielania patentów na materiał biologiczny; wzywa je do zagwarantowania swobody prowadzenia działalności i odstępstw dla hodowców w odniesieniu do odmian;

Sztuczna inteligencja i rolnictwo precyzyjne

43. podkreśla, że technologie cyfrowe i rolnictwo precyzyjne mogą oferować ukierunkowane na przyszłość odpowiedzi na największe wyzwania, ponieważ pozwalają na monitorowanie wylesiania, ograniczenie stosowania środków ochrony roślin, nawozów i niższe zużycie wody w rolnictwie, a także zwiększenie plonów oraz poprawę wyników gospodarczych i środowiskowych; zwraca uwagę, że technologie te na początku często wiążą się z wysokimi kosztami inwestycji oraz że w związku z tym potrzebne jest dodatkowe finansowanie dla rolników, aby technologie te stały się bardziej przystępne cenowo i dostępne dla gospodarstw rodzinnych i drobnych producentów rolnych; podkreśla, że technologie te powinny być dostępne dla drobnych producentów rolnych oraz że rolnicy powinni zawsze zachowywać prawa do swoich danych;
44. wzywa Komisję, by przyspieszyła stosowanie zrównoważonych innowacji cyfrowych w celu modernizacji rolnictwa UE oraz umożliwienia rolnikom pełnego wykorzystania ich potencjału produkcyjnego i zabezpieczenia ich dochodów podczas transformacji ekologicznej, w tym dzięki optymalizacji obiegu składników odżywczych, przy jednoczesnym zapewnieniu włączenia cyfrowego; podkreśla, że nowe technologie stanowią również alternatywę dla europejskich rolników, gdyż pomagają im sprostać nowym wymogom, zwłaszcza w odniesieniu do ograniczenia stosowania pestycydów i środków produkcji;
45. podkreśla, że dane satelitarne i technologie sztucznej inteligencji mogą być źródłem cennych informacji dla rolnictwa i całego łańcucha żywnościowego, dzięki technologii umożliwiającej przepływ informacji od producenta do konsumenta i odwrotnie; usprawia to funkcjonowanie całego łańcucha wartości, zmniejszając marnotrawstwo i obniżając koszty logistyczne; podkreśla jednak, że obecnie dane te wykorzystuje się nadal w bardzo ograniczonym zakresie, ponieważ w większości przypadków nie są one swobodnie dostępne lub są zbyt złożone, aby gospodarstwa rolne lub władze lokalne mogły z nich korzystać; apeluje o szersze wykorzystywanie tych danych i technologii oraz o ich udostępnianie w celu wspierania rolników w transformacji ekologicznej i cyfrowej i zapewnienia odporności unijnego rolnictwa; apeluje o stworzenie bezpiecznej i wiarygodnej przestrzeni danych, aby umożliwić sektorowi rolnemu wymianę danych i dostęp do nich, co poprawiłoby wyniki gospodarcze i środowiskowe w tej dziedzinie;

Logistyka

46. wzywa UE, by uznała strategiczną rolę centrów logistycznych, w szczególności rynków hurtowych, ponieważ stanowią one integralną i uzupełniającą część podstawowej produkcji produktów rolnych, bez której rolnicy i przedsiębiorstwa transportowe nie byłoby w stanie równomiernie zaopatrywać konsumentów, tak aby sprostać ich potrzebom;
47. wzywa do inwestowania w infrastrukturę bardziej zrównoważonego transportu i magazynowania świeżych lub innych produktów rolnych, co przyczynia się również do ograniczenia marnotrawstwa żywności i zmniejszenia śladu środowiskowego sektora; wzywa w tym kontekście UE do uznania różnic regionalnych, pobudzenia lokalnej produkcji żywności i do uwzględnienia obszarów słabo zaludnionych i ich potrzeb;

Pestycydy

48. ma świadomość zapotrzebowania społeczeństwa na nowe przepisy ograniczające ryzyko i stosowanie pestycydów w UE, tak aby stworzyć sprawiedliwszy, zdrowszy i bardziej przyjazny dla środowiska system żywnościowy zgodnie z europejskim Zielonym Ładem;

49. podkreśla, że liczba owadów zapylających w całej Europie spada; podkreśla pilną potrzebę ochrony pszczół i zapylaczy, w szczególności poprzez propagowanie kontroli biologicznej oraz ograniczanie stosowania pestycydów i związanego z nimi ryzyka; podkreśla jednak, że Komisja przedstawiła wniosek ustawodawczy zawierający wiążące cele w zakresie ograniczenia stosowania środków ochrony roślin, w tym ich zakazu na obszarach określonych jako wrażliwe, ale nie zapewniła wcześniej rolnikom przystępnych cenowo i wystarczająco skutecznych alternatyw w walce ze szkodnikami ani nie uwzględniła wpływu, jaki brak narzędzi ochrony roślin przed organizmami szkodliwymi może mieć na bezpieczeństwo żywnościowe w UE, jej zależność od importu z krajów trzecich lub utrzymanie zdrowia roślin; podkreśla, że we wniosku nie uwzględniono regionalnej specyfiki rolnictwa europejskiego i nie zawarto ogólnej oceny skutków wraz ze skutkami ilościowymi dla produkcji żywności, konkurencyjności rolnictwa UE, potencjalnego wpływu na rolników, zależności od przywozu żywności, cen żywności oraz rozprzestrzeniania się organizmów szkodliwych; przypomina, że ograniczenie stosowania pestycydów na obszarach wrażliwych jest już uregulowane w prawodawstwie niektórych państw członkowskich;

50. podkreśla kluczową rolę integrowanej ochrony roślin w zmniejszaniu zależności od pestycydów i wzywa państwa członkowskie do zapewnienia jej właściwego stosowania; wzywa Komisję do zadbania o to, by rolnicy otrzymywali wsparcie finansowe i inne środki pomocne w przechodzeniu na te praktyki;

51. wyraża zaniepokojenie z powodu niejednoznacznego określenia przez Komisję obszarów wrażliwych oraz sposobu stosowania środków ochrony roślin na tych obszarach, co w praktyce może prowadzić do spadku produkcji rolnej, a w konsekwencji do spadku dochodów rolników, a w perspektywie średnio- i długoterminowej do zniknięcia małych i średnich gospodarstw rolnych, zwiększenia ryzyka porzucenia gospodarstw, wzrostu nieuczciwej konkurencji, wzrostu cen żywności oraz wzrostu przywozu z państw trzecich, co ma bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo żywnościowe;

52. wzywa Komisję do zapewnienia dostępności wystarczająco skutecznych środków ochrony roślin przez szybsze wydawanie zezwoleń i unikanie opóźnień, aby umożliwić powstanie odpowiedniego zestawu narzędzi przeciwko agrofagom i chorobom oraz zapewnić oparte na nauce i zharmonizowane podejście do dostępu do środków ochrony roślin w całej UE;

53. podkreśla, że wystarczające skuteczne środki ochrony roślin pozostaną niezbędne do ochrony upraw przed nowymi agrofagami i chorobami, aby uniknąć strat w produkcji żywności; wyraża zaniepokojenie, że dalsze ograniczenia dostępności środków ochrony roślin mogą zniweczyć wysiłki podejmowane na rzecz wdrożenia całościowego podejścia do zintegrowanego zarządzania ochroną przed szkodnikami;

54. potępia stosowanie przez UE podwójnych standardów w odniesieniu do pestycydów, przez co umożliwia się wywóz z UE substancji niebezpiecznych zakazanych w Unii; wzywa Komisję do zapewnienia wzajemności w międzynarodowych umowach handlowych, zwłaszcza w odniesieniu do rolnictwa i produktów rolnych, oraz do dawania przykładu poprzez dopilnowanie, aby niebezpieczne pestycydy zakazane w UE nie były wywożone do krajów partnerskich, zapobieganie tolerowaniu pozostałości zakazanych pestycydów w żywności na rynku UE oraz wzmocnienie mechanizmu egzekwowania rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju;

Szkolenie i dzielenie się wiedzą

55. wzywa Komisję do zwrócenia uwagi na znaczenie aktywnego szkolenia rolników przez całe życie oraz wspierania nowych praktyk łagodzących i rolniczych w celu zwiększenia atrakcyjności sektora rolnego i obszarów wiejskich; zwraca uwagę, że wzajemne dzielenie się wiedzą między rolnikami i transfer wiedzy w takich dziedzinach jak gospodarowanie gruntami, przystosowanie się do zmiany klimatu i łagodzenie jej skutków, praktyki agroekologiczne oraz sprawiedliwe i odporne łańcuchy wartości mogłyby być kluczowym czynnikiem wspierającym bardziej zrównoważoną produkcję rolno-spożywczą, a jednocześnie chroniącym wydajność rolnictwa;

Łańcuch dostaw żywności

56. podkreśla, że Komisja musi przyjąć dodatkowe środki w celu rozwinięcia bardziej odpornego, przejrzystego i sprawiedliwego łańcucha żywnościowego, w szczególności dzięki umocnieniu pozycji pierwotnych producentów w całym łańcuchu dostaw; wzywa państwa członkowskie i Komisję do zapewnienia skutecznego egzekwowania dyrektywy w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych oraz do rozważenia środków służących zwalczaniu spekulacji żywnością; uważa, że organizacje producenckie, w tym spółdzielnie, mogą przyczynić się do wzmocnienia roli rolnika lub hodowcy jako przedsiębiorcy w łańcuchu żywnościowym, przynosząc wartość dodaną w postaci działań innowacyjnych i optymalizując koszty produkcji dzięki wspólnemu korzystaniu z usług i zakupów;

57. podkreśla potrzebę pełnego wykorzystania programów szkolnych, by zapewnić dostęp do żywności dzieciom z ubogich rodzin; podkreśla ponadto, że programy zamówień publicznych są pomocne w promowaniu wsparcia publicznego dla zakupów od drobnych producentów rolnych i lokalnych przy pozyskiwaniu bogatej w składniki odżywcze żywności do dystrybucji, co może zapobiec brakowi bezpieczeństwa żywnościowego;

Kobiety na obszarach wiejskich

58. podkreśla znaczenie zniwelowania różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn w sektorze rolno-spożywczym poprzez inwestowanie w kobiety i promowanie środków mających na celu przyciągnięcie większej liczby kobiet do tego sektora; zwraca uwagę na potrzebę wspierania przedsiębiorczości, zatrudnienia i reprezentacji politycznej kobiet; podkreśla, że trzeba uwzględnić perspektywę płci w zarządzaniu bezpieczeństwem żywnościowym oraz zagwarantować udział kobiet w procesach decyzyjnych w tym zakresie;

59. podkreśla, że zrównoważony rozwój oznacza równoważenie rozwoju gospodarczego, wpływu na środowisko oraz równości społecznej, w tym sprawiedliwości w aspekcie płci; podkreśla negatywny wpływ coraz poważniejszego braku bezpieczeństwa żywnościowego w aspekcie płci, ponieważ kobiety mają większą skłonność do ograniczonego spożywania żywności w czasach jej niedoborów i to kobiety i dziewczęta stanowią 60 % osób niedożywionych; zauważa, że 60 % kobiet żyjących w Afryce Subsaharyjskiej pracuje w sektorze rolniczym i jest dużym stopniu narażonych na skutki zmiany klimatu pod względem bezpieczeństwa żywnościowego i wodnego;

Strategia nawożenia

60. podkreśla, że sektor nawozów ma zasadnicze znaczenie dla zagwarantowania bezpieczeństwa żywnościowego na świecie; cieszy się, że w komunikacie w sprawie zapewnienia dostępności i przystępności cenowej nawozów (COM(2022) 0590) Komisja przedstawiła strategię wspierania rolników w radzeniu sobie z wyjątkowo wysokimi kosztami; uważa jednak, że choć komunikat zawiera szereg istotnych zaleceń politycznych na przyszłość w perspektywie średnio- i długoterminowej, nie obejmuje środków służących ograniczeniu zależności od coraz droższych zewnętrznych środków produkcji, nie wskazuje konkretnych rozwiązań ani nie zawiera propozycji wystarczających środków do natychmiastowego zastosowania w celu wsparcia rolników w obecnym kryzysie, co może mieć bardzo poważne konsekwencje dla bezpieczeństwa żywnościowego; podkreśla w związku z tym znaczenie zbliżającego się przeglądu wieloletnich ram finansowych (WRF);

61. wzywa Komisję do przedstawienia długoterminowej wizji osiągnięcia strategicznej autonomii w zakresie nawozów, aby zachęcić przemysł do przeorientowania się na bardziej zrównoważone metody produkcji; podkreśla, że praktyki rolnicze i alternatywne źródła składników pokarmowych mogą poprawić obieg składników odżywczych i zmniejszyć zależność od nawozów chemicznych, a tym samym zmniejszyć zależność od importu nawozów; podkreśla w tym kontekście potrzebę dalszego wspierania badań naukowych i innowacji na szczeblu UE; podkreśla, że aby zapewnić produkcję żywności w długiej perspektywie, należy w pełni wykorzystać i rozwinąć zasoby, które są łatwo dostępne i produkowane w UE;

62. wzywa Komisję do podwyższenia dopuszczalnych limitów stosowania nawozów azotowych z obornika zwierzęcego, np. RENURE (REcovered Nitrogen from manURE, azot uzyskany z obornika), produktów pofermentacyjnych z odpadów organicznych oraz wszelkich innych skutecznych i sprawdzonych źródeł; wzywa Komisję, by dopuściła w międzyczasie tymczasowe odstępstwo w celu obniżenia kosztów nawozów, podczas gdy pracuje nad wprowadzeniem długoterminowych ram w celu propagowania gospodarki o obiegu zamkniętym w gospodarstwach rolnych i zmniejszenia zależności od zasobów z państw trzecich; zwraca uwagę, że te długoterminowe środki powinny obejmować opracowanie strategii interwencji dotyczącej gospodarstw rolnych, w tym czynników związanych z planami gospodarowania składnikami odżywczymi, odbudową gleby, rolnictwem precyzyjnym, rolnictwem ekologicznym i wykorzystaniem roślin strączkowych w systemach płodozmianu, oraz że powinny im towarzyszyć wystarczające i sprawiedliwe okresy przejściowe;

63. uznaje, że przemysł nawozowy w UE musi mieć dostęp do surowców potrzebnych do produkcji nawozów w UE, a także zagwarantować, że perspektywy zbiorów w UE nie będą zagrożone;

64. z zadowoleniem przyjmuje plan Komisji, by pozyskiwać kluczowe składniki odżywcze, takie jak fosforan i potas, z innych źródeł, i wzywa do przyspieszenia tego procesu, aby na czas zapobiec ich niedoborom w przyszłości;

Przeciwdziałanie stratom żywności i jej marnotrawieniu

65. przypomina, że straty i marnotrawienie żywności na jakimkolwiek etapie łańcucha dostaw żywności od pola do stołu dotyczą około jednej trzeciej całej żywności produkowanej na świecie; zwraca uwagę na fakt, że strat i marnotrawienia żywności można uniknąć pod warunkiem wdrożenia podejścia całościowego, w tym środków dotyczących stosowania zrównoważonych opakowań nadających się do recyklingu, a także dzięki zapobieganiu chorobom zwierząt i zarządzaniu nimi; uważa, że straty i marnotrawienie żywności można zmniejszyć dzięki przyjęciu środków w celu ograniczenia obecności patogenów w żywności między, np. dzięki właściwej higienie i stosowaniu udoskonalonych technologii w całym łańcuchu wartości;

66. podkreśla pozytywny wpływ wspierania lokalnej produkcji i konsumpcji sezonowych i lokalnych produktów pochodzących z krótkich i prawdziwych łańcuchów dostaw żywności na ograniczenie marnotrawienia żywności; podkreśla w tym kontekście pozytywne skutki edukacji konsumentów w tym zakresie; przypomina, że ograniczenie marnotrawienia żywności byłoby ważnym wkładem w bezpieczeństwo żywnościowe na całym świecie; wzywa zatem Komisję, aby wspierała kampanie informacyjne skierowane do producentów, konsumentów i sprzedawców detalicznych, uświadamiające znaczenie unikania marnotrawstwa żywności w każdej postaci, a także jego skutki gospodarcze, społeczne i środowiskowe; wzywa Komisję do wspierania państw członkowskich we wdrażaniu skutecznych programów zapobiegania marnotrawieniu żywności; podkreśla, że państwa członkowskie powinny również usprawnić pomiar ilości marnotrawionej żywności oraz monitorować marnotrawienie żywności w całym łańcuchu dostaw; wzywa supermarkety, by w szczególności pilnie zajęły się kwestią możliwego do uniknięcia marnotrawstwa żywności i stosowały alternatywne rozwiązania takie jak współpraca z lokalnymi projektami społecznymi, w tym z bankami żywności, by zmniejszyć lokalne ubóstwo żywnościowe i brak bezpieczeństwa żywnościowego;

67. uważa, że trzeba pilnie przyjąć niezbędne środki w celu zmiany sposobu postrzegania „niedoskonałych produktów spożywczych”, tj. tych, które nie spełniają norm rynkowych pod względem wyglądu, nawet jeśli nie ma to wpływu na smak ani na wartości odżywcze tych produktów, a także zmienić przepisy dotyczące terminów przydatności do spożycia/preferowanych terminów spożycia na etykietach żywności;

68. podkreśla, że według szacunków Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (WOAH) około 20 % światowej produkcji żywności jest traconych z powodu chorób zwierząt utrzymywanych w warunkach fermowych, oraz że ograniczenie występowania tych chorób jest jednym z priorytetów, które trzeba rozważyć, aby wyżywić świat;

Biopaliwa

69. wzywa Komisję, by opracowała realny scenariusz produkcji biopaliw, który uwzględni unijną strategię zaopatrzenia w białko, ponieważ zaprzestanie produkcji biopaliw doprowadziłoby także do wyeliminowania bogatych w białko produktów ubocznych, co znacznie pogłębiłoby kryzys żywnościowy, zamiast pomóc w jego złagodzeniu; wzywa UE, aby przedłożyła produkcję żywności nad produkcję biopaliw z roślin uprawnych;

70. podkreśla ważną rolę rolników w produkcji energii ze źródeł odnawialnych w UE oraz potrzebę wyeliminowania obecnych ograniczeń konsumpcji własnej, aby wnieść konkretny wkład w rozwój najlepszych praktyk w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym i produkcji czystej energii;

Zwierzęta gospodarskie

71. wzywa Komisję, państwa członkowskie i podmioty gospodarcze do strategicznego zastanowienia się nad miejscem zrównoważonej hodowli zwierząt na wszystkich terytoriach europejskich, biorąc pod uwagę w szczególności jej rolę w obiegu azotu i wprowadzanie organicznych ulepszcaczy do upraw, najlepsze wykorzystanie wszystkich rodzajów gleb rolniczych oraz propagowanie zróżnicowanej i zrównoważonej diety; wzywa Komisję i państwa członkowskie do przeznaczenia wystarczających środków publicznych dla wszystkich sektorów rolnictwa, aby zapobiec negatywnym skutkom, w tym spadkowi produkcji żywności w UE, które mogłoby zagrozić bezpieczeństwu żywnościowemu;

72. przypomina o znaczeniu wysokiej jakości systemu dobrostanu zwierząt, w tym transportu i uboju; z zadowoleniem przyjmuje planowany przegląd prawodawstwa UE w zakresie dobrostanu zwierząt, w tym aktualizację obowiązujących przepisów dotyczących dobrostanu zwierząt, oraz podkreśla potrzebę opracowania, wdrożenia i egzekwowania wzmocnionych i nowych przepisów dotyczących poszczególnych gatunków, ponieważ obserwuje się ogólnie brak skutecznego wdrożenia i egzekwowania obowiązującego prawodawstwa; podkreśla, że należy przy tym uwzględnić najnowsze osiągnięcia naukowe w dziedzinie dobrostanu zwierząt, a także wymogi społeczne, polityczne i rynkowe, aby zapewnić wyższe standardy dobrostanu zwierząt oraz doprowadzić do modernizacji systemów chowu zwierząt gospodarskich i praktyk produkcyjnych;

Zasoby naturalne

73. podkreśla wkład bardziej zrównoważonego i wydajniejszego rolnictwa w bezpieczeństwo żywnościowe, które chroni zasoby naturalne, np. glebę, wodę i lasy, oraz wykorzystuje możliwości oferowane przez zrównoważoną bioenergię i zrównoważoną biogospodarkę; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia zrównoważenia środowiskowego, gospodarczego i społecznego, które gwarantuje równowagę i tworzy synergie przy wdrażaniu przepisów dotyczących sektora rolnego;

74. wzywa Komisję do ustanowienia specjalnego programu wspierającego państwa członkowskie w poprawie gospodarki wodnej w rolnictwie, oszczędności wody i zdolności magazynowania wody poprzez sfinalizowanie, modernizację i optymalizację istniejących instalacji nawadniających oraz promowanie nowej infrastruktury, w zgodzie z obowiązującymi przepisami w dziedzinie ochrony środowiska i z myślą o poprawie zdolności magazynowania wody w glebie, zwiększeniu odporności systemu produkcji rolnej i zagwarantowaniu dostaw wody; wzywa Komisję do wspierania rozwoju, magazynowania i wykorzystywania oczyszczonych ścieków w rolnictwie; wzywa do szybszego wdrażania polityki spójności i konkretnych środków rozwoju infrastruktury w celu zwalczania ekstremalnych susz w Europie;

75. zwraca uwagę na to, że konflikt, kryzys klimatyczny i kryzys różnorodności biologicznej oraz pandemia stały się punktami zwrotnymi w dynamice głodu na świecie, który wcześniej wykazywał tendencję spadkową, a obecnie dotyka około 10 % światowej populacji; podkreśla potrzebę dalszych wysiłków na rzecz wznowienia i utrzymania ukraińskiego eksportu zbóż, gdyż powinien on złagodzić presję na globalnym Południu; wzywa zatem Komisję, by wzmogła wysiłki w zakresie „diplomacji żywnościowej”, pamiętając również o tym, że Unia jest obecnie jednym z największych światowych producentów pszenicy oraz że niedobory zaopatrzenia w żywność w krajach globalnego Południa mogą sprawić, iż te państwa trzecie będą bardziej podatne na wpływy reżimów autorytarnych;

76. zwraca uwagę, że innowacyjne technologie cyfrowe nie powinny tworzyć nowych ścieżek prowadzących do zależności, a także podkreśla, że nie powinny one potęgować zjawiska koncentracji gospodarstw, lecz powinny być osiągalne i dostępne dla rolników prowadzących działalność na małą skalę;

77. uważa, że małe instalacje do produkcji energii w gospodarstwach rolnych mają ogromny potencjał w zakresie produkcji energii na obszarach wiejskich oraz zwiększenia obiegu zamkniętego w gospodarstwach poprzez przekształcenie strumieni odpadów i pozostałości z gospodarstwa, m.in. obornika, w ciepło i energię elektryczną; podkreśla, że należy usunąć wszelkie bariery, aby zachęcić rolników do inwestowania w te technologie gospodarstw o obiegu zamkniętym, takie jak małe biogazownie; wzywa Komisję do wspierania upowszechnienia tych innowacyjnych instalacji; podkreśla potrzebę wykorzystania pozostałości tego procesu, na przykład RENURE, które trzeba zakwalifikować i stosować jako nawozy chemiczne;

78. uważa, że wkład w bezpieczeństwo żywnościowe można również wnieść za pośrednictwem projektów finansowanych w ramach nowego rozdziału dotyczącego REPowerEU, i zachęca do wdrażania projektów, które są korzystne zarówno dla sektora energetycznego, jak i rolnictwa;

79. podkreśla, że należy dalej propagować zarządzanie podażą poprzez wspieranie organizacji producentów i organizacji międzybranżowych;

80. podkreśla, że europejscy rolnicy spełniają najbardziej rygorystyczne wymogi produkcji na świecie, i zaznacza, że polityka nie może prowadzić do przenoszenia produkcji ani do nierównych warunków działania;

WPR i przyszłość rolników

81. przypomina, że WPR musi nadal zapewniać bezpieczeństwo żywnościowe, a jednocześnie lepiej reagować na nowe potrzeby społeczne dotyczące zrównoważonej żywności i zdrowszego odżywiania; podkreśla znaczenie zapewnienia rolnikom przewidywalnego źródła dochodu i możliwości utrzymania się ze swojej działalności; wzywa w tym kontekście Komisję do wsparcia budżetu WPR w WRF, aby zapewnić zarówno bezpieczeństwo żywnościowe, jak i transformację ekologiczną, przy jednoczesnym zagwarantowaniu niezbędnego efektu dźwigni dla inwestycji;

82. wzywa Komisję i państwa członkowskie do przeciwdziałania spadkowi liczby gospodarstw rolnych na obszarach wiejskich i podkreśla, że trzeba skoncentrować się na wspieraniu ciągłości rolnictwa i innowacji; podkreśla wkład małych gospodarstw rolnych w zrównoważoną autonomię żywnościową i bezpieczeństwo żywnościowe UE, w szczególności w lokalnych systemach żywnościowych; zaznacza też, że trzeba zapewnić, aby drobni producenci byli odpowiednio zaangażowani w procesy decyzyjne, które ich dotyczą;

83. wzywa Komisję, aby przy opracowywaniu komunikatu w sprawie przyszłej WPR uwzględniła założenie, by polityka ta spójnie integrowała produkcję żywności i bezpieczeństwo żywności, a jednocześnie zapewniła spójność z polityką handlową, polityką ochrony środowiska, polityką humanitarną i polityką rozwoju międzynarodowego;

84. z zadowoleniem przyjmuje i popiera wypowiedzi komisarza ds. rolnictwa, zgodnie z którymi budżet WPR wynoszący obecnie mniej niż 0,4 % PKB UE jest niewystarczający do zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego i że w związku z tym konieczne jest znaczne zwiększenie tego budżetu najpóźniej w następnych WRF; domaga się, aby rezerwa na wypadek kryzysów w sektorze rolnym została wyposażona w dodatkowe środki poza obecnymi funduszami WPR oraz by rezerwa na wypadek kryzysów w razie jej wydania, była uzupełniana inaczej niż w ramach dyscypliny finansowej, ponieważ fundusze UE wydawane na walkę z kryzysem jednocześnie pozbawiałyby rolników środków w innych miejscach (płatności bezpośrednie);

85. podkreśla, że trzeba określić bardziej elastyczny sposób stosowania wymogów WPR poprzez włączenie zaliczek dla producentów i zwiększenie poziomu tych płatności;

86. podkreśla, że pomoc europejska powinna jak najszybciej docierać do najsłabszych grup społecznych i dostosowywać się do sytuacji wielowymiarowych kryzysów, a także podkreśla znaczenie wzmocnionego podejścia humanitarnego; podkreśla, że w 2022 r. Komisja przeznaczyła na pomoc humanitarną związaną z żywnością ponad 900 mln EUR, czyli o 60 % więcej niż w 2021 r. i niemal 80 % więcej niż w 2020 r.;

87. wzywa UE do zapewnienia ciągłości między pomocą humanitarną, współpracą na rzecz rozwoju i działaniami pokojowymi w celu zajęcia się głęboko zakorzenionymi przyczynami braku bezpieczeństwa żywnościowego i zaradzenia słabościom systemów żywnościowych w krajach rozwijających się, zgodnie z podejściem opartym na powiązaniach;

Odporne i zróżnicowane ekosystemy jako siła napędowa bezpieczeństwa żywnościowego

88. zauważa, że wpływ zmiany klimatu na produkcję rolną jest coraz bardziej oczywisty – coraz częstsze susze, powodzie i inne ekstremalne zjawiska pogodowe negatywnie wpływają na zbiory i plony rolników;

89. przypomina, że spadek różnorodności biologicznej, zwłaszcza w odniesieniu do gatunków miododajnych, przyczynia się do pogorszenia plonów rolnych, przez co zmniejsza nasze bezpieczeństwo żywnościowe; podkreśla, że rolnictwo opiera się na odpornych ekosystemach, w szczególności na funkcjonalnych ekosystemach glebowych, oraz na wystarczającej populacji owadów zapylających i gatunków zwierząt, które niszczą szkodniki; podkreśla, że zwiększenie odporności europejskiego rolnictwa na zmianę klimatu pozwoli temu sektorowi zachować konkurencyjność na rynku światowym, oferując możliwości zatrudnienia i umożliwiając wzrost gospodarczy;

90. z zadowoleniem przyjmuje przeprowadzoną przez Komisję kompleksową analizę czynników warunkujących bezpieczeństwo żywnościowe; podkreśla jej wnioski wskazujące na pilną potrzebę transformacji w kierunku zrównoważonego systemu żywnościowego zdolnego do zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego zarówno w perspektywie krótko-, jak i długoterminowej;

Międzynarodowy wymiar bezpieczeństwa żywnościowego

91. podkreśla pilną potrzebę dostosowania polityki handlowej UE do europejskich norm w zakresie zrównoważonej żywności, tak aby nie obniżać konkurencyjności UE; zauważa, że UE odgrywa ważną rolę w światowym handlu produktami rolno-spożywczymi oraz że polityka handlowa UE musi być zgodna również z europejskimi celami w zakresie zrównoważonego rozwoju;

92. apeluje o to, by w dwustronnych i wielostronnych negocjacjach handlowych i umowach handlowych przewidzieć specjalny rozdział dotyczący produktów spożywczych i rolnych oraz aby nie uznawać ich za zwykłą kartę przetargową w tych negocjacjach; niepokoi się wpływem, jaki wzrost liczby umów o wolnym handlu, które nie zawierają rygorystycznych przepisów dotyczących zrównoważoności, wywiera na europejski sektor rolny, który często boryka się z nieuczciwą konkurencją ze strony producentów z państw trzecich podlegających znacznie mniej rygorystycznym przepisom; apeluje ponadto o większą wzajemność między producentami europejskimi i producentami z państw trzecich w zakresie standardów produkcji;

93. podkreśla, że bezpieczeństwo żywnościowe jest zagadnieniem złożonym i wieloaspektowym, które wymaga spójnego i zintegrowanego podejścia z uwzględnieniem obecnych wyzwań postrzeganych z różnych perspektyw: gospodarki, handlu, środowiska oraz rozwoju regionalnego i międzynarodowego;

94. podkreśla, że UE odpowiada nie tylko za własne zaopatrzenie w żywność, ale również za przyczynianie się do zwalczania głodu w innych regionach świata znajdujących się w niekorzystnej sytuacji; podkreśla, że UE powinna wspierać kraje partnerskie w wyznaczaniu ambitnych celów środowiskowych, a także w razie potrzeby pomagać im i ukierunkowywać je w tej transformacji; podkreśla, że należy zwrócić należytą uwagę na partnerów z krajów rozwijających się i krajów znajdujących się w trudnej sytuacji pod względem bezpieczeństwa żywnościowego, które mogą wymagać specjalnych warunków i innego traktowania;

95. uważa, że w perspektywie średnio- i długoterminowej UE, jako główny podmiot na arenie międzynarodowej w sektorze rolno-spożywczym, powinna opowiadać się za wyższymi globalnymi kryteriami zrównoważonego rozwoju i współpracować z partnerami międzynarodowymi w celu wspólnego opracowania poziomów odniesienia i międzynarodowych norm dla odpornych i zrównoważonych systemów żywnościowych zgodnie z zasadami WTO;

96. podkreśla, że należy radykalnie zwiększyć finansowanie pomocy humanitarnej i rozwojowej, a także inne środki mające na celu rozwiązanie problemu głodu i niedożywienia w Europie i poza nią, aby odpowiednio stawić czoła światowemu kryzysowi bezpieczeństwa żywnościowego, który nasilił się w wyniku wojny w Ukrainie;

97. podkreśla, że Komisja powinna opracować prawdziwie zintegrowaną strategię wraz z krajami partnerskimi w celu wspierania rozwoju, wzmacniania i zwiększania lokalnych zdolności produkcji żywności oraz zmniejszania podatności na zagrożenia wynikające z międzynarodowych zależności, zwłaszcza od nawozów i zbóż, przy jednoczesnym wzmocnieniu rynków lokalnych i regionalnych za pomocą programów infrastrukturalnych takich jak – w odniesieniu do infrastruktury rynkowej – systemy chłodzenia i drogi, ale również internetowe rynki rolników, aby zwiększyć w szczególności odporność drobnych producentów rolnych, zwłaszcza w ramach inicjatywy Global Gateway;

98. ubolewa nad spekulacjami finansowymi dotyczącymi towarów rolnych i żywnościowych, co przyczynia się do niestabilności cen i zawyża ceny hurtowe; zauważa z zaniepokojeniem, że spekulacje finansowe na towarach żywnościowych szczególnie dotyczą kraje rozwijające się i najsłabsze grupy społeczne, zwłaszcza w kontekście wojny; wzywa Komisję i Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych do oceny roli i zakresu spekulacji przy ustalaniu cen towarów;

99. podkreśla, że kluczowe znaczenie mają przejrzyste statystyki dotyczące zapasów zbóż pochodzące zarówno od publicznych, jak i prywatnych zainteresowanych stron; wzywa Komisję, państwa członkowskie i podmioty sektora rolno-spożywczego do zwiększenia wysiłków na rzecz zaostrzenia przepisów dotyczących przejrzystości światowych cen i zapasów produktów rolnych, w szczególności przez wzmocnienie i rozszerzenie systemu informacji o rynku rolnym;

100. przypomina, że kraje rozwijające się są najbardziej podatne na gwałtowny wzrost światowych cen żywności i produktów rolnych, który zagraża dostępności żywności; wzywa Komisję i państwa członkowskie do pracy nad wnioskiem FAO dotyczącym ustanowienia instrumentu finansowania przywozu żywności, aby pomóc krajom o niskim dochodzie, najbardziej zależnym od importu żywności, w uzyskaniu dostępu do światowych rynków żywności; podkreśla ponadto potrzebę opracowania zasad handlu, w tym w ramach WTO, aby wspierać kraje o niskich dochodach w budowaniu silniejszych lokalnych systemów żywnościowych;

101. podkreśla potrzebę większego skupienia się na działaniach w rolnictwie, aby w pierwszej kolejności chronić prawa krajów rozwijających się do bezpieczeństwa żywnościowego i zwiększyć ich zdolność do zaspokajania potrzeb żywieniowych ich ludności; wzywa Komisję do przyjęcia bardziej systematycznego podejścia przy określaniu i ocenie wpływu polityki UE na cele spójności polityki na rzecz rozwoju;

102. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie UE i jej państw członkowskich do przeznaczenia prawie 8 mld EUR pomocy humanitarnej i rozwojowej na globalne bezpieczeństwo żywnościowe w latach 2021–2024, w tym dodatkowych 600 mln EUR na wsparcie krajów Afryki, Karaibów i Pacyfiku (OACPS) w radzeniu sobie ze skutkami rosyjskiej inwazji na Ukrainę; wzywa Komisję, by składała Parlamentowi coroczne sprawozdania do 2024 r. na temat dokładnego przydzielania środków, wspieranych działań i wyników osiągniętych w ramach tego zobowiązania;

103. wzywa Unię Europejską i państwa członkowskie do zwiększenia współpracy na rzecz rozwoju, pomocy humanitarnej i wsparcia żywnościowego, do zwiększenia zakresu podstawowych usług żywieniowych oraz do przyjęcia innych skutecznych środków w perspektywie krótko- i długoterminowej w najbardziej zagrożonych krajach i regionach, w szczególności w 19 „obszarach największego głodu” określonych przez FAO i WFP, w których nadal brakuje funduszy na pomoc humanitarną w celu rozwiązywania problemu głodu i niedożywienia;

104. wzywa Komisję, państwa członkowskie i europejskie instytucje finansujące rozwój do stworzenia synergii między Instrumentem Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy” a nową strategią Global Gateway poprzez podejście Drużyna Europy w celu skoordynowania inwestycji na rzecz bezpieczeństwa żywnościowego w krajach partnerskich; wzywa Komisję, aby w ramach procesu oceny śródkresowej ISWMR – „Globalny wymiar Europy” przeprowadziła dokładną ocenę kwot i projektów przeznaczonych na bezpieczeństwo żywnościowe w krajach partnerskich oraz opracowała kompleksową ocenę skuteczności wspieranych działań;

105. z zadowoleniem przyjmuje podjęcie szeregu wielostronnych inicjatyw na rzecz bezpieczeństwa żywnościowego; wzywa jednak Komisję i państwa członkowskie do odgrywania czołowej roli w koordynowaniu tych różnych inicjatyw w celu zapewnienia skutecznego międzynarodowego zaangażowania na rzecz bezpieczeństwa żywnościowego na świecie; wzywa UE i państwa członkowskie, aby wsparły ustanowienie międzynarodowego mechanizmu gotowości i reagowania na kryzysy związane z bezpieczeństwem żywnościowym, pod egidą FAO i WFP, mającego na celu określenie zagrożeń i podatności, zwłaszcza w krytycznych łańcuchach dostaw żywności i infrastrukturze, oraz poprawę koordynacji reakcji w czasie kryzysów; popiera ponadto rozwój strategicznych rezerw żywności, z uwagi na rolę, jaką zapasy mogą odegrać w łagodzeniu skutków kryzysów żywnościowych; apeluje o zwiększenie roli globalnej sieci na rzecz przeciwdziałania kryzysom żywnościowym;

106. wzywa Komisję do dopilnowania, aby znaczna część 30 % środków ISWMR – „Globalny wymiar Europy” przeznaczonych na przeciwdziałanie zmianie klimatu została przeznaczona na projekty, które poprawiają odporność rolnictwa i jego dostosowanie do zmiany klimatu, w tym poprzez stabilizację terenów zbożowych, rekultywację gruntów, ponowne zalesianie, nawadnianie, zarządzanie działkami wodnymi oraz wspieranie wysiłków edukacyjnych związanych z tą kwestią; nalega, aby inwestycje te były zgodne z Agendą 2030, porozumieniem klimatycznym z Paryża i Konwencją o różnorodności biologicznej oraz uwzględniały dobrowolne wytyczne FAO i CFS VGGT oraz zasady FAO i CFS dotyczące odpowiedzialnego inwestowania w rolnictwo i systemy żywnościowe;

107. zauważa, że według FAO kobiety stanowią 43 % światowej siły roboczej w rolnictwie i odgrywają kluczową rolę na obszarach wiejskich, a mimo to spotykają się z poważną dyskryminacją w zakresie własności gruntów i zwierząt gospodarskich, równości wynagrodzenia, przynależności do podmiotów decyzyjnych oraz dostępu do kredytów i usług finansowych; podkreśla, że dzieci i kobiety są najbardziej narażone na brak bezpieczeństwa żywnościowego;

108. podkreśla, że zróżnicowanie sytuacji kobiet i mężczyzn pod względem braku bezpieczeństwa żywnościowego na świecie pogłębiło się w ostatnich latach, w szczególności ze względu na powszechne różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn oraz dyskryminację w odnośnych krajach; w związku z tym wzywa do podjęcia działań i przyjęcia środków wspierających równouprawnienie płci w sektorze rolnictwa i zwraca uwagę na fakt, że zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego jest jednym ze sposobów zmniejszenia nierówności między kobietami i mężczyznami; wzywa Komisję oraz władze lokalne i regionalne w krajach partnerskich do zapewnienia udziału kobiet, w tym organizacji kobiecych, w opracowywaniu programów i wdrażaniu projektów, a także w procesach decyzyjnych mających na celu zwalczanie braku bezpieczeństwa żywnościowego;

109. podkreśla, że tworzenie rentownych miejsc pracy w rolnictwie ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia długoterminowej rentowności tego sektora na całym świecie; przypomina, że inwestycje w sektorze drobnych producentów rolnych przynoszą najlepsze zyski pod względem ograniczania ubóstwa i wzrostu gospodarczego oraz zwiększają dochody drobnych producentów rolnych, zwłaszcza kobiet prowadzących małe gospodarstwa;

110. wzywa Komisję, aby opracowała politykę, która spójnie zintegruje produkcję żywności i bezpieczeństwo żywności, a jednocześnie zapewni spójność z polityką handlową, polityką ochrony środowiska, polityką humanitarną i polityką rozwoju międzynarodowego;

o

o o

111. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.